

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / IYUL / 7-SON,
II-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyul.
II-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukirimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

GERMANIYA VA XITOIY TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTONNING YASHIL EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	12
To'xliyeva Gulrux Dovron qizi	
Djurayeva Rano Abdullayevna	
TASHKILOT MUVAFFAQIYATIDA XODIMLARNI BOSHQARISH VA KUCHLI JAMOANING O'RNI	24
Abdullayeva Dinora Abduali qizi	
YASHIL ISH O'RINLARINING IQTISODIY AHAMIYATI VA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA SOHASIDA YASHIL ISH O'RINLARI TASHKIL ETISH ISTIQBOLLARI	28
Rahmatova Nargizaxon A'zamxonovna	
Atoyev Navro'zbek Rinatovich	
YO'L XO'JALIGI SOHASINI MOLIYALASHTIRISH HAMDA YO'L AKTIVLARINI BOSHQARISHDA XALQARO TAJRIBA	35
Shikirov Feruz Boxodirovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INVESTITSİYALASH SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNI QIYOSIY TAHLILI	39
Jo'rayeva Moxinur Axmadjon qizi	
HUDUDLARNING QIYOSIY USTUNLIK LARI ASOSIDA YUQORI DAROMADLI ISH O'RINLARINI YARATISH: "HUDUD-IXTISOSLASHUV-KASB-ISB BERUVCHI-DAROMAD" MODEL I	49
Abdumukhtarov Anvarjon Akramjonovich	
QURILISH XIZMATLARI KO'RSATUVCHI KORXONALARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI SHAKLLANTIRISH SSENARIYLARI	55
Mamadiyev Ahmad Ulashovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING SOLIQ-BYUDJET MEXANIZMLARI	62
Shokirova Dildora Shoyim qizi	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBIL YO'LLARI TARMOG'INING HOZIRGI HOLATI VA YO'L QURILISHI XIZMAT KO'RSATISHINI RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI TAHLILI	66
Qurbonov Sharofiddin Xurramovich	
ONLAYN VA SKORING TIZIM LARI ORQALI BERILADIGAN TEZKOR KREDITLARNI SUG'URTALASHDAGI YANGI TENDENSIYALAR	73
Yusupov Ruslan Muxtarovich	
ASSESSMENT MODEL FOR THE EFFECTIVENESS OF PUBLIC SERVICE TRANSFORMATION IN THE DIGITAL ECONOMY	81
An Kwangmin	
BIRLIK DOIRADA ANALITIK FUNKSIYALAR UCHUN YUQORI TARTIBLI DIFFERENSIAL SUBKOORDINATSIYA VA SUPERORDINATSIYA XOSSALARI	87
Jabborov Nasridin Mirzoodilovich	
Sadullayeva Gulasal Ulug'bek qizi	
SOLID PROPELLANT COMPOSITION AND ITS EFFECT ON THE LAUNCH PERFORMANCE OF MODEL ROCKETS	93
Karimov Mustafo Aminboevich	
Berdiyev Usmon Tolib o'g'li	
BANKLAR ORQALI KORXONALARNING INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI	97
Gafurova Dilshoda Farxotovna	

ANALYSIS OF INVESTMENT ATTRACTION PRACTICES ACROSS ECONOMIC SECTORS	102
Tolqin Imomqulov	
Ulugbek Turaqulov	
INNOVATION MECHANISMS ASOSIDA O'ZBEKISTONDA MIGRATSIYA JARAYONLARINI SAMARALI BOSHQARISH	105
Yoqubjon Toxirov	
O'ZBEKISTONDA ICHKI TURIZM XIZMATLARI BOZORINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA TARKIBIY TAHLILI	109
Muxtarov Botir Abdusattarovich	
СТРУКТУРА ФОРМИРОВАНИЯ СТОИМОСТИ В ТЕКСТИЛЬНОЙ И ШВЕЙНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА: СДВИГ ЭКСПОРТНОЙ СТРУКТУРЫ ОТ ПРЯЖИ К ГОТОВОЙ ПРОДУКЦИИ	114
Муниса Турдибаева	
OILAVIY KORXONALARNI BOSHQARISHDA ULARNING IQTISODIY MEKANIZMIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARDAN FOYDALANISH TAHLILI	124
Sultonov Bobirmirzo Mavlonjon o'g'li	
QURILISH MATERIALLARINI ISHLAB CHIQUVCHI KORXONALARDA ISHLAB CHIQUV HAJMINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	133
Toshpulatov Asronbek Mutalibovich	
KICHIK BIZNES SOHASIGA INVESTITSIYALARNI JALB ETISHNING XORIJIY TAJRIBASI	139
Bolliyev Shamsiddin Tursunmamatovich	
O'QUV MARKAZLARI MISOLIDA ZAMONAVIY VA AN'ANAVIY MARKETINGNING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI	143
Dilshodjon Khikmatov	
РОЛЬ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ФАКТОРА В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ФИНАНСОВ ЧЕРЕЗ ПОВЫШЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ ГРАМОТНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ	151
Тожихонов Жавохир Алимджанович	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	157
Dadaboyeva Marg'uba Mamasoliyevna	
HUDUDIY SANOAT RIVOJI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY VOSITALARI HAMDA KORXONA MEKANIZMINI BAHOLASH USLUBIYOTI	164
Yusupova Nigina Djurayevna	
O'ZBEKISTONDA BOJXONA TO'LOVLARINING DAVLAT BUDJETI DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI FISKAL AHAMIYATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	169
Fayzullayev Farrux Sharofovich	
АНАЛИЗ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА УЧАСТИЯ БАНКОВ В ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЕКТАХ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В НАЦИОНАЛЬНЫХ УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА	178
Юлдашева Шохсанам Дилмуродовна	
ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ В ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОЙ ЛОГИСТИКЕ (SMART LOGISTICS)	182
Мурадов Бахром Акрамжанович	
Машарипов Масуд Нуможонович	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ СТАНДАРТЫ КАК ДРАЙВЕР ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ТРАНСФЕРА: ВЛИЯНИЕ НА ЭКСПОРТНУЮ ПОЛИТИКУ РАЗВИВАЮЩИХСЯ СТРАН	187
Тураева Сурия Тельмановна	
Мерзайтова Хилола Наби кизи	
TURIZM SALONIYATINI RIVOJLANTIRISHDA BOJXONA XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	198
Ergashev Qobiljon Ernazarovich	

TIJORAT BANKLARIDA RISKKA YO'NALTIRILGAN ICHKI AUDITNI TASHKIL ETISHNING XALQARO STANDARTLAR BILAN INTEGRATSIYALASHGAN ALGORITMI	203
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
MOLIYAVIY INVESTITSIYALARNING QADRSIZLANISHINI KUTILAYOTGAN KREDIT ZARARLARI (ECL) MODEL ASOSIDA HISOBGA OLISH METODIKASI	210
Jumamurodov To'libay Yeldashbayevich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR QADRSIZLANISHIDAN KO'RILGAN ZARARLARNI TAN OLISH, TAQSIMLASH VA QAYTA TIKLASH OPERATSIYALARINING HISOB TA'MINOTINI TAKOMILLASHTIRISH	216
Fayzullayev Begzod Baxtiyor o'g'li	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA ICHKI AUDIT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING OPTIMAL MODEL VA FAOLIYATI SIFATINI BAHOLASH TIZIMI	222
Tojiyeva Shahlo Mahmatmurodovna	
DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATIDA «XAVF TAHLILI» TUSHUNCHASINING IQTISODIY MOHIYATI VA XAVFLARNI KOMPLEKS TASNIFLASH.....	229
G'ayimov Abdumalik Norbekovich	
DAVLAT XARIDLARI AUDITIDA MUHIMLIKNI (MATERIALLIKNI) ANIQLASH USLUBI.....	235
Rajabov Shuxrat Ismayilovich	
DAVLAT SEKTORI ICHKI AUDITIDA MUHIMLIK VA RISK DARAJALARINI ANIQLASH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH: BIG DATA VA MASHINAVIY O'RGANISHGA ASOSLANGAN IT-AUDIT PLATFORMASI KONSEPSIYASI.....	241
Ismatillayev Baypo'lat Xushvaqtovich	
ICHKI AUDITNING GLOBAL STANDARTLARI TALABLARINI TIJORAT BANKLARI AMALIYOTIGA JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	249
Ismailov Azizbek Madaminovich	
AHOLI REAL DAROMADLARINI OSHIRISHNI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI.....	258
Toshtemirov Shohruh Toshpo'latovich	
SUG'URTA TASHKILOTLARIDA SUG'URTA ISHINI YURITISH XARAJATLARI: TAHLIL VA ANALITIK HISOBNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	265
Murodov Habibullo Qodir o'g'li	
NUKUS SHAHRI MISOLIDA MAHALLALARNING DEMOGRAFIK SIG'IMI ASOSIDA LOKAL XIZMAT KO'RSATISH OBYEKTLARINI NORMATIV LOYIHALASHTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI.....	273
Bauetdinov Berdaq Zinatdin o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARINING INSTITUTSIONAL MUSTAQILLIGI VA TASHKILIY SAMARADORLIGI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK.....	278
Berdiyev Sunnatullo Alikulovich	
IQTISODIY O'SISH VA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA YASHIL FISKAL SIYOSATNI RIVOJLANTIRISHNING XORIY TAJRIBASI	283
Madaminova Maftuna Baxtiyor qizi	
DAVLAT BUDJETIDA SOLIQ TUSHUMLARI O'ZGARISHINING EKONOMETRIK TADQIQOTI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	288
Suvanova Muxlisa Umar qizi	
ENERGETIKA RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING IQTISODIY-MATEMATIK MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	292
Masharipov Aziz Axmadjanovich	
ENERGETIKA INFRATUZILMASI RIVOJLANISHINING HUDUD IQTISODIY O'SISHIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	297
<	

TOVAR YETKAZIB BERISH ZANJIRINI BOJXONA NAZORATI MAQSADLARIDA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	303
Kilichov Nazar Bafojevich	
Ergashev Qobiljon Ernazarovich	
VINOCHILIK SANOATI KORXONALARIDA MOLIYAVIY HISOBOT AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	310
Botirov Lazizbek Botirovich	
KATTA MA'LUMOTLAR ASOSIDA TURISTIK XIZMATLARGA BO'LGAN TALABNI PROGNOZLASHNING IQTISODIY-MATEMATIK MODELINI ISHLAB CHIQISH	314
Temirov Elyor Iskandarovich	
TIJORAT BANKLARIDA DEPOZIT BAZASI SAMARADORLIGINING IQTISODIY MOHIYATI.....	322
Marpatov Shavkat Mavlonxonovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIGA AJRATILAYOTGAN BANK KREDITLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	328
Alijonov Ilyosbek Alijonovich	
THE ECONOMIC CHARACTERISTICS OF NON-PERFORMING LOANS AND THEIR IMPLICATIONS FOR BANK OPERATIONAL EFFICIENCY	334
Rustamov Jonibek Ravshanbek o'g'li	
IQTISODIY TARMOQLAR RIVOJIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION KREDITLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	341
Zaynutdinov Bunyodjon Odiljon o'g'li	
TASHQI SAVDONI BOZOR NAZARIYASI ASOSIDA MINTAQANING BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI	346
Dilnoza Ochilova Ismoil qizi	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNING SINERGIK SAMARALARINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	351
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
LOGISTIK TERMINALLAR FAOLIYATINI EKSPERT BAHOLASH USULI ASOSIDA TADQIQ ETISH.....	357
Zohidov Muhriddin G'ofurjon o'g'li	
Jumayev Sherzod Bahrom o'g'li	
SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA XIZMATLAR SOHASINING IJTIMOIIQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA HUDUDIIY TAFOVUTLAR DARAJASI.....	367
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich	
Sherzodova Diyora Sherzod qizi	
QASHQADARYO VILOYATINING IJTIMOIIQTISODIY OMILLARNING AHOLI FAROVONLIGIGA TA'SIRINI STATISTIK BAHOLASH	373
Maxmatqulova Hikoyat G'iyosiddin qizi	
DIGITAL NOMADS AND THE CHANGING FACE OF GLOBAL TOURISM	379
Sirojiddinova Shahrizoda Davronovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	385
Sharipov Tohir Miraximovich	
URGANCH JAMOAT TRANSPORTI YO'NALISHLARINING MURAKKABLIK DARAJASINI BAHOLASH USLUBI	390
Abdullayeva Shahzodaxon Fazliddin qizi	
AUDIT O'TKAZISH USLUBIYOTINI KORXONANI HAYOTIIY AYLANISH BOSQICHLARI TAHLILI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBNING MOHIYATI	395
Muydinov Erkin Djamaldinovich	

HUDUDLARNING IJTIMOIIY-IQTISODIY RIVOJLANISHINI BOSHQARISHDA KLASTERLARNI SHAKLLANTIRISHNING AHAMIYATI	399
Raximov Jo'rabek Raximovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	405
Mahmatrayimov Shahzod	
HUDUDLAR IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISH JARAYONLARIDA RAHBAR KADRLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	410
Bekchanov Davron Masharipovich	
O'ZBEKISTON TASHQI SIYOSATIDA KO'P VEKTORLILIK: XITOI, ROSSIYA VA G'ARB O'RTASIDA MUVOZANATNI TA'MINLASH STRATEGIYASI	419
Omonova Maxliyo	
Haydarova Malika	
QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-USLUBIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	423
Djalalova Durdona Dilshodbekovna	
QURILISHDAGI IQTISODIY TEJAMKORLIK ASOSIDA LEGO G'ISHT MATERIALLARINI TAHLIL QILISH	427
Askarov Xasanjon	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA YER VA SUV RESURSLARINI INTEGRATSIYALASHGAN BOSHQARISH TAJRIBASI	432
Matkarimov Mansur	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INNOVATSION RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	439
Madrakhimov Kakhramon	
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INNOVATSION RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI

Madrakhimov Kakhramon

Ma'mun universiteti i.f.d. (DSc), Biznesni boshqarish kafedrası

ORCID: 0009-0009-5198-2503.

E-mail: madraximov_qaxramon@mamunedu.uz

Vaisov Dilshod Ibodullayevich

Ma'mun universiteti i.f.d. (PhD), Biznesni boshqarish kafedrası

ORCID: 0009-0001-6293-1498.

E-mail: vaisov_dilshod@mamunedu.uz

Annotatsiya. Mazkur maqolada 2018–2024-yillar statistik ma'lumotlari asosida O'zbekiston Respublikasi va Xorazm viloyatida kichik biznes subyektlarining innovatsion rivojlanish tendensiyalari hamda ularning iqtisodiy samaradorligi qiyosiy tahlil qilingan. Innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish hajmi va innovatsion faoliyatga yo'naltirilgan xarajatlar dinamikasi baholanib, hududlar kesimida mavjud tendensiyalar hamda ularning iqtisodiy natijalarga ta'siri aniqlangan. Tadqiqot yakunida kichik biznesning innovatsion faolligini oshirish va innovatsion infratuzilmani takomillashtirishga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kichik biznes, innovatsion rivojlanish, innovatsion mahsulot, iqtisodiy samaradorlik, innovatsion xarajatlar, texnologik innovatsiyalar, hududiy rivojlanish, Xorazm viloyati, innovatsion faollik, texnologiyalar transferi, raqobatbardoshlik, statistik tahlil.

Аннотация. В данной статье на основе статистических данных за 2018–2024 годы проведён сравнительный анализ тенденций инновационного развития субъектов малого бизнеса Республики Узбекистан и Хорезмской области, а также оценена их экономическая эффективность. Исследованы динамика объёмов производства инновационной продукции и расходов, направленных на инновационную деятельность, выявлены существующие региональные тенденции и их влияние на экономические результаты. По итогам исследования разработаны научно-практические предложения, направленные на повышение инновационной активности малого бизнеса и совершенствование инновационной инфраструктуры.

Ключевые слова: малый бизнес, инновационное развитие, инновационная продукция, экономическая эффективность, инновационные затраты, технологические инновации, региональное развитие, Хорезмская область, инновационная активность, трансфер технологий, конкурентоспособность, статистический анализ.

Abstract. This article presents a comparative analysis of the innovation development trends and economic efficiency of small business entities in the Republic of Uzbekistan and the Khorezm region based on statistical data for 2018–2024. The study evaluates the dynamics of innovative product output and expenditures on innovation activities, identifies regional trends, and assesses their impact on economic performance. Based on the research findings, scientific and practical recommendations are proposed to enhance the innovation activity of small businesses and improve innovation infrastructure.

Keywords: small business, innovation development, innovative products, economic efficiency, innovation expenditures, technological innovations, regional development, Khorezm region, innovation activity, technology transfer, competitiveness, statistical analysis.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyotda kichik biznes subyektlarining innovatsion rivojlanishi iqtisodiy o'sishni jadallashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini mustahkamlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish, ilg'or texnologiyalarni joriy etish hamda ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish kichik biznes korxonalarining bozor talablariga moslashuvchanligini oshirib, yuqori qo'shilgan qiymat yaratish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bois innovatsion rivojlanish tendensiyalari va uning iqtisodiy samaradorlikka ta'sirini hududlar kesimida baholash dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

O'zbekistonda innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish va kichik biznesni qo'llab-quvvatlash bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida innovatsion faollik bosqichma-bosqich ortib bormoqda. Biroq hududlar o'rtasida innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish, innovatsion xarajatlar va texnologik rivojlanish darajasi bo'yicha sezilarli tafovutlar mavjud. Mazkur maqolada 2018–2024-yillar statistik ma'lumotlari asosida O'zbekiston Respublikasi va Xorazm viloyatida kichik biznes subyektlarining innovatsion rivojlanish tendensiyalari hamda ularning iqtisodiy samaradorligi qiyosiy tahlil qilinib, mavjud muammolar va istiqbolli rivojlanish yo'nalishlari ilmiy jihatdan asoslab beriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Kichik biznes subyektlarining innovatsion rivojlanishi va iqtisodiy samaradorligi masalasi zamonaviy iqtisodiyot nazariyasining eng dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ko'plab ilmiy adabiyotlarda innovatsiyalar korxonalarining uzoq muddatli raqobatbardoshligini ta'minlovchi, ishlab chiqarish samaradorligini oshiruvchi hamda yuqori qo'shilgan qiymat yaratishga xizmat qiluvchi asosiy omil sifatida talqin etilgan. Ayniqsa, kichik biznes subyektlarida innovatsion faollikning oshishi ishlab chiqarish texnologiyalarini modernizatsiya qilish, yangi mahsulotlarni yaratish va ichki hamda tashqi bozorlarda raqobat ustunligini shakllantirishning muhim sharti sifatida e'tirof etiladi.

Innovatsion rivojlanish nazariyasining shakllanishida Shumpeter tadbirkorlikni iqtisodiy taraqqiyotning harakatlantiruvchi kuchi sifatida asoslab, innovatsiyalarni iqtisodiy o'sishning asosiy manbai deb baholagan. Keyinchalik Porter innovatsion ustunlik va klasterlashuv konsepsiyasi orqali korxonalarining raqobatbardoshligi innovatsion salohiyat va hududiy iqtisodiy muhit bilan bevosita bog'liqligini ilmiy jihatdan isbotlagan. Mazkur nazariyalar bugungi kunda kichik biznesni innovatsion rivojlantirish strategiyalarining metodologik asosini tashkil etmoqda.

Mahalliy ilmiy tadqiqotlarda ham innovatsion rivojlanish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Jumladan, O.B. Ulmasovning xizmat ko'rsatish sohasidagi kichik biznes korxonalarini innovatsion rivojlantirishga bag'ishlangan tadqiqotida innovatsion rivojlanish omillari modeli, "5 qadam" raqamli modeli, kichik biznesni raqamlashtirish platformasi hamda davlat tomonidan innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari ishlab chiqilgan. Muallif innovatsion faollikni oshirishda raqamli texnologiyalar, ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish va davlat ko'magining ustuvor ahamiyatini asoslab bergan. Hududiy innovatsion rivojlanish bo'yicha olib borilgan tadqiqotlarda innovatsion mahsulotlar hajmi, innovatsion xarajatlar, texnologik modernizatsiya va ilmiy-tadqiqot faoliyatiga yo'naltirilgan investitsiyalar iqtisodiy samaradorlikning asosiy ko'rsatkichlari sifatida qaraladi. Shu bilan birga, iqtisodiy-matematik modellashirish, regressiya va korrelyatsion tahlil usullaridan foydalanish innovatsion omillarning korxonalar faoliyati natijalariga ta'sirini aniq baholash imkonini

TAHLIL VA NATIJALAR

Kichik biznes subyektlarining innovatsion rivojlanish darajasi ularning iqtisodiy samaradorligi, texnologik raqobatbardoshligi va bozor sharoitlariga moslashuvchanligini tavsiflovchi muhim mezonlardan biridir. Innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish hajmi hamda texnologik, marketing va tashkiliy innovatsiyalarga yo'naltirilgan xarajatlar korxonalarning innovatsion faolligi va rivojlanish strategiyasini baholash imkonini beradi. Shu nuqtai nazardan, quyidagi tahlilda 2018–2024-yillar davomida O'zbekiston Respublikasi va Xorazm viloyatida kichik korxona hamda mikrofirmalarning innovatsion mahsulotlar hajmi, innovatsion xarajatlari va ularning iqtisodiy samaradorligi qiyosiy statistik ma'lumotlar asosida baholanib, hududiy innovatsion rivojlanish tendensiyalari hamda mavjud imkoniyatlar ilmiy jihatdan tahlil qilinadi (1-jadval).

1-jadval.

Faoliyat ko'rsatayotgan kichik biznes subyektlari ishlab chiqargan innovatsion tovar va xizmatlar hajmi taqqoslama tahlili

Yillar	Faoliyat ko'rsatayotgan kichik korxona va mikrofirmalar ishlab chiqargan innovatsion tovar xizmatlar hajmi, mlrd so'm		Viloyatning ulushi, foizda	O'rtacha bir subyektga nisbatan ishlab chiqargan innovatsion tovar xizmatlar hajmi, mln so'm		Farq (viloyatning respublika ko'rsatkichlariga nisbatan), mln.so'm
	O'zbekiston respublikasi	Xorazm viloyati		O'zbekiston respublikasi	Xorazm viloyati	
2018	7196,3	186,6	2,59	27,37	15,79	- 11,58
2019	8455,4	610,3	7,22	25,26	39,49	14,24
2020	14129,1	75,8	0,54	34,36	4,02	- 30,34
2021	10667	167,2	1,57	23,05	7,61	- 15,44
2022	10667	167,2	1,57	20,37	6,53	- 13,85
2023	4726,7	471,6	9,98	11,33	19,77	8,44
2024	2210,3	510,9	23,11	6,17	24,89	18,72

Ushbu jadval 2018–2024-yillarda kichik korxona va mikrofirmalar tomonidan ishlab chiqarilgan innovatsion tovar va xizmatlar hajmi dinamikasini, hududiy ulushi hamda bir subyektga to'g'ri keladigan innovatsion mahsulot hajmini aks ettirgan. Mazkur ko'rsatkichlar bevosita kichik biznesning innovatsion faolligi, texnologik yangilanish darajasi va hududiy innovatsion salohiyatini baholashda muhim ahamiyatga ega.

Umumiy innovatsion mahsulot hajmi dinamikasi ko'rsatkichi, ya'ni O'zbekiston Respublikasi bo'yicha kichik korxona va mikrofirmalar ishlab chiqargan innovatsion tovar va xizmatlar hajmi 2018-yildagi 7 196,3 mlrd so'mdan 2020-yilda 14 129,1 mlrd so'mga yetib, eng yuqori nuqtaga chiqqan. Biroq 2021–2022-yillarda 10 667 mlrd so'm darajasiga pasaygan, 2023-yilda 4 726,7 mlrd so'mga, 2024-yilda esa 2 210,3 mlrd so'mga tushgan. Demak, 2020-yildan keyingi davrda respublika miqyosida innovatsion mahsulot hajmida keskin qisqarish kuzatilgan.

Xorazm viloyatida mazkur ko'rsatkich bo'yicha dinamika o'zgaruvchan xarakterga ega bo'lib, 2018-yilda 186,6 mlrd so'm bo'lgan hajm 2019-yilda 610,3 mlrd so'mga keskin oshgan. 2020-yilda esa 75,8 ml

Respublika va viloyatdagi kichik biznes innovatsiyalari hajmi bo'yicha farq dinamikasi 2018-yilda –11,58 mln so'mni, 2019-yilda +14,24 mln so'mni, 2020-yilda –30,34 mln so'mni hamda 2024-yilda +18,72 mln so'mni tashkil qilgan. Bu ko'rsatkichlar bevosita kichik biznes subyektlarining innovatsion faoliyati hududlar kesimida barqaror emasligini, ayrim yillarda viloyat respublikadan ustun, ayrim yillarda esa sezilarli darajada ortda qolganini ko'rsatadi.

Tahliliy ishlarimiz natijasiga ko'ra, 2018–2024-yillarda kichik biznesning innovatsion faoliyati beqaror va siklik xarakterga ega bo'lgan. 2020-yil eng yuqori innovatsion intensivlik davri bo'lgan bo'lsa-da, keyingi yillarda respublika darajasida pasayish kuzatilgan. Xorazm viloyatida innovatsion mahsulot hajmi keskin tebranishlarga ega bo'lsa-da, 2023–2024-yillarda bir subyektga to'g'ri keladigan innovatsion mahsulot hajmi respublika ko'rsatkichidan yuqori bo'lganligi hududiy innovatsion salohiyat mavjudligini ko'rsatadi. Strategik jihatdan innovatsion faoliyatni barqarorlashtirish, kichik biznes subyektlarini ilmiy-texnik ishlanmalar bilan integratsiyalash, startap va texnopark infratuzilmasini kengaytirish hamda innovatsion mahsulotlarni tijoratlashtirish mexanizmlarini kuchaytirish hududiy va milliy innovatsion rivojlanishning muhim sharti hisoblanadi (2-rasm).

2-jadval.

Faoliyat ko'rsatayotgan kichik biznes subyektlari tomonidan innovatsiyalarga xarajatlar taqqoslama tahlili

Yillar	Faoliyat ko'rsatayotgan kichik korxona va mikrofirmalar tomonidan texnologik, marketing va tashkiliy innovatsiyalarga xarajatlar, mlrd so'm		Viloyatning ulushi, foizda	O'rtacha bir subyektga nisbatan texnologik, marketing va tashkiliy innovatsiyalarga xarajatlar, mln so'm		Farq (viloyatning respublika ko'rsatkichlariga nisbatan), mln. so'm
	O'zbekiston respublikasi	Xorazm viloyati		O'zbekiston respublikasi	Xorazm viloyati	
2018	1156,8	1	0,09	4,40	0,08	- 4,32
2019	1939,9	85	4,38	5,79	5,50	- 0,29
2020	1041,6	3,1	0,30	2,53	0,16	- 2,37
2021	1189,4	90,3	7,59	2,57	4,11	1,54
2022	2006,1	295,9	14,75	3,83	11,55	7,72
2023	1465,2	57,5	3,92	3,51	2,41	- 1,10
2024	2474,8	722,2	29,18	6,91	35,18	28,27

Mazkur jadval 2018–2024-yillarda kichik korxona va mikrofirmalar tomonidan texnologik, marketing va tashkiliy innovatsiyalarga yo'naltirilgan xarajatlar dinamikasini, hududning respublika hajmidagi ulushi hamda bir subyektga to'g'ri keladigan innovatsion xarajatlar hajmini aks ettiradi. Mazkur ko'rsatkichlar kichik biznesning innovatsion strategiyasi, modernizatsiya jarayonlari va boshqaruv samaradorligini baholashda muhim ahamiyat kasb etishi bilan ham ahamiyatlidir.

Shunday qilib, umumiy innovatsion xarajatlar hajmi dinamikasi ko'rsatkichi O'zbekiston Respublikasi bo'yicha texnologik, marketing va tashkiliy innovatsiyalarga yo'naltirilgan xarajatlar 2018-yildagi 1 156,8 mlrd so'mdan 2024-yilda 2 474,8 mlrd so'mga yetgan. Umuman olganda, tahliliy davr mobaynida bu borada 2 barobardan ortiq o

yilda 0,08 mln so'm, 2022-yilda 11,55 mln so'm va 2024-yilda 35,18 mln so'mlik innovatsion xarajatlar qilingan. Viloyatda, ayniqsa, 2024-yilda bir subyektga to'g'ri keladigan innovatsion xarajatlar respublika ko'rsatkichidan bir necha baravar yuqori bo'lganligi diqqatga sazovor deb hisoblaymiz.

Aynan ushbu ko'rsatkich bo'yicha umumrespublika va viloyat hajmlarining farq dinamikasi quyidagicha: 2018-yilda -4,32 mln so'm, 2019-yilda -0,29 mln so'm hamda 2022-yilda +7,72 mln so'm va 2024-yilda +28,27 mln so'mni tashkil qilgan. Bu holat 2022-yildan boshlab viloyat innovatsion xarajatlar intensivligi bo'yicha respublikadan ustunlikka ega bo'la boshlaganini ko'rsatadi.

Tahlilimizda asosiy jihat sifatida 2018–2024-yillarda kichik biznesning innovatsion xarajatlari umumiy o'sish tendensiyasiga ega bo'lganligini, ayniqsa, so'nggi yillarda hududlar kesimida innovatsion faollik darajasida sezilarli farqlar shakllanganligini belgilash mumkin. Xorazm viloyatida 2022–2024-yillarda innovatsion xarajatlarning keskin oshishi hududiy innovatsion strategiyaning faol bosqichga o'tganini ko'rsatadi. Bir subyektga to'g'ri keladigan innovatsion xarajatlar bo'yicha viloyat respublikadan sezilarli ustunlikka ega bo'lib, bu kelgusida innovatsion mahsulot hajmi va texnologik samaradorlikning oshishiga zamin yaratishi mumkin. Strategik jihatdan innovatsion xarajatlarning samaradorligini monitoring qilish, ularni yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarishga yo'naltirish hamda innovatsion natijalar va moliyaviy rentabellik o'rtasidagi bog'liqlikni mustahkamlash muhim hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari 2018–2024-yillar davomida O'zbekiston Respublikasida kichik biznes subyektlarining innovatsion rivojlanishi bosqichma-bosqich faollashib borayotganini ko'rsatdi. Innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarish hajmi hamda innovatsion faoliyatga yo'naltirilgan xarajatlarning o'sishi korxonalarining texnologik salohiyati va iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Xorazm viloyatida ham innovatsion mahsulotlar hajmi ortib borayotgan bo'lsa-da, innovatsion xarajatlar va ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish darajasi respublika o'rtacha ko'rsatkichlaridan pastligicha qolmoqda. Bu esa hududda innovatsion infratuzilma, texnologiyalar transferi va ilmiy muassasalar bilan hamkorlikni yanada kuchaytirish zarurligini ko'rsatadi.

Shu munosabat bilan kichik biznes subyektlarining innovatsion rivojlanishini rag'batlantirish maqsadida innovatsion loyihalarni moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish, ilmiy-tadqiqot natijalarini amaliyotga joriy etishni qo'llab-quvvatlash, texnoparklar va biznes-inkubatorlar faoliyatini kengaytirish hamda innovatsion mahsulotlar ishlab chiqaruvchi korxonalar uchun maqsadli moliyaviy va soliq rag'batlarini kuchaytirish maqsadga muvofiqdir. Shuningdek, hududlarda universitet-biznes-davlat hamkorligini rivojlantirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va innovatsion boshqaruv kompetensiyalarini oshirish kichik biznes subyektlarining iqtisodiy samaradorligini yuksaltirish hamda ularning milliy va xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshligini mustahkamlashga xizmat qiladi, deb hisoblaymiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Vaisov, D. I. (2026). Directions for improving organizational mechanisms to ensure competitiveness of small businesses providing medical services. International Conference on Science & Technology, 2(1), 1

9. Мадрахимов, К. Э. (2024). Худудларнинг иқтисодий ривожланишининг номутаносиблигини бартараф этиш усуллари. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(07), 193–201.
10. Vaisov, D. I. (2024). Xorijiy mamlakatlarda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining raqobatbardoshligini ta'minlashdagi ilg'or tajribalar. *Marketing jurnali*, 28–37.
11. Vaisov, D. I. (2023). Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida). *Green Economy and Development*, 1(11), 662468.
12. Мадрахимов, К. Э. (2024). Республика худудларининг иқтисодий ривожланиш даражасини таҳлил қилиш. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(05), 126–131.
13. Мадрахимов, К. Э. (2024). Минтақавий иқтисодий сиёсатнинг мақсадли амалга ошириш йўналишлари. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(04), 231–239.
14. Мадрахимов, К. Э. (2024). Минтақавий иқтисодий сиёсатнинг стратегик устувор йўналишлари. *SCIENCEPROBLEMS.UZ*, 4, 152–161.
15. Sa'dullayev, A., Vaisov, D. I., & Egamberganov, F. (2023). Mintaqada kichik biznes va xususiy tadbirkorlik rivojlanishi tahlili (Xorazm viloyati misolida). *Green Economy and Development*, 1(6), 662728.
16. Matkuliyeva, S., & Vaisov, D. I. (2023). Mintaqa iqtisodiyoti rivojlanishida kichik biznesning ahamiyati va roli (Xorazm viloyati misolida). *Ma'mun Science*, 1(2), 274.
17. Asian Development Bank. (2024). *Asian Development Outlook 2024*. Manila: Asian Development Bank.
18. International Labour Organization. (2024). *World Employment and Social Outlook: Trends 2024*. Geneva: ILO.
19. OECD. (2023). *OECD SME and Entrepreneurship Outlook 2023*. Paris: OECD Publishing.
20. OECD. (2023). *OECD Science, Technology and Innovation Outlook 2023*. Paris: OECD Publishing.
21. Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations*. New York, NY: Free Press.
22. Schumpeter, J. A. (1934). *The Theory of Economic Development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
23. Ulmasova, O. B. (2023). *Xizmat ko'rsatish sohasida kichik biznes korxonalarini innovatsion rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish (PhD dissertation)*. Toshkent.
24. UNESCO. (2021). *UNESCO Science Report: The Race Against Time for Smarter Development*. Paris: UNESCO Publishing.
25. World Bank. (2024). *Business Ready 2024 Report*. Washington, DC: World Bank.
26. World Bank. (2025). *World Development Report 2025: The Middle-Income Trap*. Washington, DC: World Bank.
27. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2025). *Kichik tadbirkorlik faoliyati to'g'risida statistik to'plam (2018–2024-yillar)*. Toshkent.
28. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. (2025). *O'zbekiston Respublikasining hududlar bo'yicha ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi: Statistik to'plam*. Toshkent.
29. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida” PF-60-son Farmoni. <https://lex.uz/docs/5841063>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 7/2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>